

PRIRODNE POJAVE

Dogodio se "Bljesak" iza čega je, slijedom događanja u prirodi, došla "Oluja". Pravo ljetno olujno nevrijeme sručilo se na bivši Sektor Jug i Sektor Sjever. Kao što to obično biva, nakon takve prirodne katastrofe nebo se razvedrilo, zasjalo je sunce. Pume, Tigrovi i ostali pripadnici plemenitih živih bića, ispruženi na mekoj travi, "bruse nokte na šapicama", a Poskoci se "lijeno izležavaju" na toplom dalmatinskom kamenu. Zamirisala je hrvatska zemlja.

Razgovaramo s načelnikom Kriznog stožera Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, gospodinom Ivanom Medvedom.

• Nakon sjajnih pobjeda hrvatske vojske otvorena su za vas nova područja djelovanja. Koji su vaši prioritetni zadaci?

Priprema razgovora: Sonja Kalauz

Ivan MEDVED: Prva faza u obnovi oslobođenog područja uvijek je uspostava reda, uz poštivanje svih zakonskih odredbi Republike Hrvatske. Tijekom ratnih operacija mi smo u oslobođena područja ulazili odmah iza postrojbi Specijalne policije. Zdravstvena služba se organizirala odmah i zdravstvena zaštita je pružana i pruža se tijekom 24 sata. Sada u zdravstvenim ustanovama treba imenovati ravnatelje, konstituirati upravna vijeća, vratiti prognanike čije su matične ustanove na oslobođenom području i riješiti sveukupnu kadrovsku strukturu. Dakle, nakon rješavanja problemskih situacija, vraćanja zdravstvenog sustava u ravnotežu, rad i organizaciju će nastaviti Ministarstvo zdravstva, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i rukovodeći organi zdravstvenih ustanova. Prije domovinskog rata na ovim je oslobođenim područjima radilo oko pet tisuća zdravstvenih radnika. Od toga je oko

750 zdravstvenih radnika hrvatske nacionalnosti početkom rata prognano. To samo po sebi govori kakva je zdravstvena politika bila i u čijim je rukama bilo zdravstvo.

• Koliko je zdravstvenih radnika srpske nacionalnosti ostalo u zdravstvenim ustanovama na oslobođenom području.

Ivan MEDVED: Nemam točnu brojku, ali jako malo. Mislim da je konkretno u bolnici u Kninu ostalo petnaestak zdravstvenih radnika, od čega četiri liječnika. Oni mogu nesmetano raditi u bolnici, obavljati preglede, konzultacije i slično. Zatekli smo teško stanje u svim zdravstvenim ustanovama, posebice u bolnicama. Ostavljeni su bolesnici. Morali su se rješavati čak i "ostavljene slučajeve" na patologiji. Očigledno je da za njih nisu vrijedila etička načela, a Hipokratova zakletva im je bio nepoznat pojam. Mi stalno i bez poziva pratimo stanje na terenu.

• Koliko mi je poznato i preostali broj zdravstvenih radnika srpske nacionalnosti je izrazio želju da ode u Srbiju?

Ivan MEDVED: Da, pretpostavljam da će većina otići s ovim konvojem koji se organizira ovih dana, i to ne zbog pritiska ili propusta u struci nego zbog naglašenog "angažovanja" u političkom životu.

• Kakvo ste stanje zatekli u zdravstvenim ustanovama na oslobođenom području vezano uz opremu i namještaj?

Ivan MEDVED: U svim mjestima smo zatekli istu situaciju. Nema objekta koji nije devastiran. Da ne postoje table koje kazuju da se radi o zdravstvenom objektu nitko ih ne bi mogao razlikovati od bilo kojeg drugog objekta. Oprema je, velikim dijelom, uništena. Jedan dio opreme su iz redovne mreže zdravstva izmjestili u njihove ratne bolnice. I na tim lokacijama je sve uništeno, jer je način djelovanja njihove vojske na područjima koja napušta ili onesposobljavanje ili temeljito uništavanje. Čak su imali posebne planove za to, koje su temeljito izvršili. Iz ustanova iz redovne mreže zdravstva su odnijeli sve što su mogli odnijeti. Bit će potrebna velika ulaganja s naše strane. Mi ćemo iz donacija pokušati riješiti neke preblemske situacije.

• S obzirom na cjelokupnu situaciju koji su vaši slijedeći koraci?

Ivan MEDVED: Iznenađujuće je veliki broj ljudi koji žele dragovoljno raditi na oslobođenim područjima. Do sada ih se prijavilo oko pet stotina. Veći broj ljudi se želi trajno naseliti i raditi na ovim područjima. Posebno je to pogodno za podstanare koji će na taj način riješiti stambeno pitanje. Mislim da će se ponuditi i određena materijalna stimulacija, specijalizacije i sl. Problem nedostatka kadrova rješavat ćemo privremenim rasporedom zdravstvenih djelatnika neophodnih za funkcioniranje zdravstvene zaštite. No, taj privremeni raspored (dekret, op. a) ima svoje vremensko ograničenje, od jednog do šest mjeseci. U početnoj fazi obnove zdravstva to je izuzetno značajan instrument, ali ne i jedini.

• Koju proceduru moraju proći oni zdravstveni radnici koji su zainteresirani za rad na oslobođenim područjima, bilo privremeno bilo stalno?

Ivan MEDVED: Obrasce za prijavu smo poslali u sve zdravstvene ustanove u Hrvatskoj. Traže se osnovni osobni podaci. Također se trebaju zaokružiti mjesta u kojima se želi živjeti i raditi, uz napomenu želi li se raditi stalno ili privremeno. Tako popunjene obrasce ćemo planski obraditi i selektivno poslati Ministarstvu zdravstva, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i ravnateljima zdravstvenih

NAŠ INTERVJU: IVAN MEDVED, načelnik Kriznog stožera Ministarstva zdravstva

ustanova. Nakon što dobijemo jasnu sliku planski ćemo slati ljude u određena područja. Izbor će vršiti ravnatelj s upravnim vijećima ustanova, a u skladu s potrebama. Mislim da ne treba naglasiti da u obzir dolaze samo kvalitetni kadrovi. Na situaciju treba odgovarati balansirano, ne stvarajući višak kadrova, a istovremeno izbjeći manjak.

- Nakon "Oluje" čini mi se da je zapadna Slavonija malo pala u zaborav. Da li su tamo obnovljene zdravstvene ustanove i da li su stavljene u funkciju?

Ivan MEDVED: Minimum zdravstvene službe na tim područjima je riješen. Slijedeći tjedan idemo na teren. Moramo još jedanput dobro proanalizirati situaciju. U Zapadnoj Slavoniji su nastale određene demografske promjene dolaskom prognanika iz Banja Luke i okolnih mjesta. Potrebno je sagledati situaciju na licu mjesta. Do sada, cijelo ovo vrijeme, nismo dozvolili da stanje upravlja s nama, pa tako nećemo ni u Zapadnoj Slavoniji.

- Radite li određene planove i organizirate li zdravstvene radnike za potrebe istočne Slavonije, danas još uvijek okupiranog tzv. sektora istok?

Ivan MEDVED: Mi imamo napravljene planove i možemo ih realizirati odmah. Svakodnevno smo u kontaktu sa zdravstvenim djelatnicima u rubnim mjestima okupiranog područja. Tamo se, na žalost, još živi i radi u skloništima, pod granatama. Moja je velika želja da se u najskorije vrijeme u svemu izjednače sa svojim kolegama u drugim djelovima Hrvatske, i to zbog spoznaje da je dugoročno nemoguće različito živjeti a isto misliti u situaciji državotvornosti.

- Vi ste načelnik Kriznog stožera od njegovog osnivanja. Ne slikate se po novinama, rijetko dajete intervjue, ali zato vrijedno radite sa svojim suradnicima. Stoga bih željela da mi nešto više kažete o sebi!

Ivan MEDVED: Rođen sam 1. travnja 1958. godine u Hrvatskom Selu, blizu Topuskog. Sudbina je htjela da je i moja dvije godine starija sestra rođena istog datuma. Iz kraja, u kojem sam rođen, Hrvati su godinama sustavno iseljavani. Ponekad u šali kažem da smo morali bježati u Ameriku i prije nego ju je Kolumbo otkrio. Završio sam fakultet političkih znanosti u Zagrebu. Prvi mi je posao bio u srednjoj školi u Đurđevcu. Nakon toga sam radio u KBC Rebro na poslovima osiguranja obrane. Krajem 1990. godine uključen sam u rad Štaba zdravstva, i od samog početka obavljam profesionalnu

funkciju načelnika. Živim i radim pod maksimalnim opterećenjem, ali na sreću moja me obitelj podržava, što je jako važno. Štab zdravstva zvanično je počeo raditi krajem 1990. Kasnije je nekoliko puta mijenjano ime - prvo u Štab saniteta, pa Glavni sanitetski stožer da bi konačno 1. siječnja 1994. godine bio nazvan Krizni stožer Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske. Mi smo pravni slijednik i održavamo kontinuitet rada. Krizni stožer je tijelo koje procjenjuje situaciju, planira, organizira, koordinira i kontrolira rad na terenu, u uvjetima rata. U Stožeru, osim mene, rade kolege koji imaju dvojne dužnosti. Uz svoja radna mjesta u matičnim ustanovama imaju i dopunska imenovanja, odnosno dužnosti u ratu, kao npr. pomoćnik zapovjednika, pročelnik odsjeka, član Stožera ili suradnik. Njihov redovni posao ne trpi jer za rad u Stožeru koriste svoje slobodno vrijeme. Ipak kad je ratna situacija onda im je osnovna zadaća biti u Stožeru. Posla ima izuzetno mnogo, a budući kod svih nas postoji snažna motiviranost, radimo poslove i mimo onih propisanih pravilnicima i radnim vremenom. Nas tridesetak, koji radimo u Stožeru već pet godina, nismo iskoristili ni jedan jedini dan godišnjeg odmora. Nitko ne prima posebnu novčanu nadoknadu za rad. Osnovni cilj svih nas je državotvornost, uspostava funkcije zdravstva u ratu i obnova zdravstvenog sustava na oslobođenom području.

- Kako vršite odabir ljudi za rad u Kriznom stožeru?

Ivan MEDVED: Odabirom za rad u Kriznom stožeru mi pojedincu pripisujemo određenu moć. Stoga je jako važno da to budu moralni i kvalitetni ljudi. U početku rata nismo bili tako strogi u odabiru, no sada radimo vrlo ozbiljne provjere tih ljudi. Mi radimo tako da probleme rješavamo ne stvarajući probleme drugima. U protivnom bismo stalno imali nulti rezultat. U ratnim situacijama pojedinci, iz straha da neće moći odgovoriti na postavljeni zadatak, često reaguju na takav način da rješavanjem svog problema stvaraju problem nekom drugom, a to, naravno, ometa rad i troši vrijeme jako bitno za ostvarivanje utvrđenih ciljeva. Dakle, ako netko nije svjestan toga, teško može funkcionirati u ratnoj situaciji. Treba uvijek imati u vidu što je moguće i okrenuti se onome što je moguće, a zanemariti razmišljanja o onome što nije moglo ne dogoditi se.

- Vi suradujete s mnogim državnim tijelima i organizacijama. Kakve je kvalitete ta suradnja?

Ivan MEDVED: Osobito dobro surađujemo s ministrom zdravstva prof. dr. Andrijom Hebrangom. Naš svaki dogovor vrijedi i provodi se na vrijeme. Problem je s onim ljudima koji zapovijed shvaćaju kao vijest na radiju, na koju mogu ali i ne moraju reagirati. To je otprilike ona razina funkcioniranja kao kada ste nešto trebali završiti jučer a vi počinjete danas. Takvo nešto u Stožeru se ne može i ne smije desiti.

- Imate li kontakte s ratnom bolnicom snaga za brzo djelovanje, u Kaštelima?

Ivan MEDVED: Ovoga trenutka ne, nemamo, ali želja nam je da razmijenimo iskustva u smislu organizacije u situacijama ratnih i drugih kriznih stanja. Za nas su značajna njihova iskustva, standardi opreme i slično jer ćemo i mi poslije rata morati organizirati jedan centar za akcidentne situacije kao što je to svugdje u svijetu. Uz znanje u zalihama u našem Stožeru treba stalno težiti novom, dok god to biologija dozvoljava.

- Krizni stožer zdravstva RH je smješten u jednom dijelu KB Dubrava. S obzirom na obim rada, ljude i tehničku opremu čini mi se da živite i radite u skućenim uvjetima. Do vas se telefonom ne može doći jer imate samo dvije telefonske linije. Imate li kakve planove u svezi s tim?

Ivan MEDVED: Za ovu ustanovu imamo jedan izdvojen objekt koji je dio KB. Slijedeći tjedan ćemo se preseliti. Ustrojit ćemo informatičku mrežu. Namjera nam je napraviti kvalitetan sustav veza, jer bez toga je nemoguće funkcionirati. Treba se naći način za razvijanje svake institucije u Hrvatskoj, pa tako i Stožera. Do savršenstva su naši protivnici, a ako to kažem bez ostatka, onda su to Srbi, razvili filozofiju rušenja sustava i to namjerno i planski sa ciljem stvaranja "Velike Srbije". Sustav zaštite države i njene infrastrukture nismo imali. To je nešto što sada stvaramo. Ovaj Stožer je stvaran i stvara se u svrhu zaštite. Njegov razvoj je iznimno bitan jer će on i u buduće služiti za prikupljanje i obradu podataka, procjenu, planiranje i organiziranje, što će značajno skratiti vrijeme reagiranja u oštećenom prostoru. Ne odnosi se to samo na sadašnje stanje ili ono koje slijedi u Istočnoj Slavoniji. Ova država mora imati jedan Stožer koji će voditi brigu o svim kriznim situacijama i njihovom što bržem i kvalitetnijem rješavanju. Uz to valja naglasiti da vođenje i odgovor moraju ići iz jedne ideje i jednog mjesta u oštećenom prostoru.